

ÚJ SZAKMAI KIADVÁNYOK

December utolsó napjaiban megjelent egy rég várt könyv, *Rácz Aranka—Kepes Ágnes—Dr. Tóth Béla: Gyermekek és ifjúsági könyvtárak* című műve. (Művelt Nép, 103 old.) A könyv nemcsak közművelődési könyvtáraink kevés-számú gyermekrészlegét, és az iskolai-tanulói könyvtárakat érdekli, hanem minden olyan könyvtárunkat, ahol a 18 éven aluli ifjúság megfordul, tehát nyilvános könyvtáraink többségét. Az óvodás, általános iskolás és a 14—18 éves könyvtárlátogatókkal való foglalkozás kérdései ugyanis csak kisebb részben tartalmaznak szervezeti és technikai vonatkozásokat, nagyobb részük tartalmi, pedagógiai, irodalmi jellegű. Ennek megfelelően a könyv a szervezeti és elhelyezési kérdéseknél részletesebben tárgyalja az állománygyarapítást, állományvédelem, az életkornak megfelelően szerkesztett katalógusok az életkori fejlődési sajátosságok, az olvasókkal való egyéni és társas foglalkozások kérdéseit; foglalkozik a könyvtárnak az iskolával, családdal és az úttörő szervezettel való kapcsolatával, valamint a gyermekmunkatársak („aktívák”) könyvtári foglalkoztatásával. Az utolsó fejezet a 14 éven felüli ifjú olvasók különleges problémáit tárgyalja. Ez a fejezet azért olyan fontos, mert a könyvtárosok gyakran nem veszik tekintetbe e korosztály életkori sajátosságait, amikor a könyvtáraknak a felnőttek számára szolgáló részlegeiben a 14—18 éves ifjúsággal foglalkoznak.

A könyvet 12 ábra szemlélteti, kár, hogy a könyv két utolsó, legfontosabb fejezetébe már nem jutott egyetlen egy sem.

A *Magyar Könyvszemle* 1955. 4. számában a két nagyobb közlemény katalógizálási, illetve osztályozási problémákkal foglalkozik (*Moravék Endre: Kiadványtipusok a katalógizálás szempontjából*, ill. *Veregy Gyula: Osztályozó munkák 1954-ben és munkaközösségi feladataink*), ezenkívül a figyelő rovatban is találunk hasonló tárgyú írást (*Wallshausen Gyula: A szakkatalógus szerkesztése*). A sok történeti cikk közül *Esze Tamás: A kolozsvári nyomda II. Rákóczi Ferenc szolgálatában* c. írása a legjelentősebb.

A *Könyvtári Tájékoztató* 1955. 11. száma változatos tartalmú. Katalógizálási és osztályozási kérdésekkel ebben is két cikk foglalkozik. A szöveget *Frumin* a szakkatalógus szerkesztésének időszerű kérdéseiről ír. Megállapítja, hogy a tudományos könyvtárak szakkatalógusai sem bírják el,

hogy egyes szakokat túlságosan fel-duzzasszák a melléklapok tömegével. A melléklapok túlzott használata a tömeg-könyvtárak számára készült mintakatalógusokat is nehezen áttekinthetővé teszi. A nálunk jól ismert *Ambarcumján* új osztályozási tankönyvét *Samurin, E.* részletesen bírálja cikkében. A Tájékoztató két másik írása műszaki könyvtári problémákat tárgyal, a többi írás pedig állománygyarapítási, bibliográfiai, könyvtárosképzési, dokumentációs kérdésekkel foglalkozik. Az ilyen változatos szerkesztésű összeállítást szerencsésebbnek tartjuk az egyes számok tematikus csoportosításánál, mert ez csak a könyvtárosok szűkebb köréhez szól egy-egy esetben.

Az utóbbi időben kiadott könyvtári útmutatók száma a *Vas megyei Könyvtárak Tájékoztatójával* gyarapodott. A kis füzet felhasználta az előzők tapasztalatait, izléses, jól szerkesztett kiadvány.

A *Borsodi Könyvtáros* decemberi számának változatos anyagában módszertani cikkeket, könyvismertetéseket, humoros írásokat találunk az apróbb közleményeken kívül. A híradó jól sikerült.

Az Országos Széchényi Könyvtár Módszertani osztálya a *Könyvtártudományi Fordítások jegyzéke* decemberi számát adta ki. A jegyzék az 1491-1540. sorszámú fordításokat tartalmazza tárgyszavak és sorszám szerint.

Az elmúlt évvégi rendkívül nagy bibliográfiai termésben a Szabó Ervin könyvtár négy új bibliográfiával van képviselve, valamennyit Köves Erzsébet állította össze. A *Második világháború története* (1939—1945) c. válogatott bibliográfia annotált, a hozzáférhető magyarnyelvű irodalmat részletesen feldolgozó, gazdag anyagú összeállítás, amely az önálló műveken kívül könyvrészleteket is feldolgoz és szépirodalmi művekkel élénkíti a történeti anyagot. A bibliográfiát igen részletes kronológiai táblázat egészíti ki. Ugyancsak Köves Erzsébet munkája a *Világirodalom klasszikusai* sorozat 5. száma, a *Szaltikov-Scsedrin* életművéről készített bibliográfia. Az életművet ismertető bevezetés után időrendi táblázat, majd az író magyar nyelven megjelent önálló műveinek felsorolása és a Szaltikov-Scsedrinről szóló tanulmányok összeállítása, idézetek és mutató következik. A folyóiratcikk bibliográfiák közül a *Nemzetközi Figyelő* és az *Életrajzok-Életművek* szeptemberi száma jelent meg.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára két bibliográfiát adott ki: a *Munkabérek és munkanormák kérdései* c. szakbibliográfia az *Időszerű gazdasági kérdések irodalma* sorozat első számaként jelent meg a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó kiadásában. A kiadvány folytatása az időközben megszűnt Közgazdasági Dokumentációs Központ „*Időszerű gazdasági feladatok irodalma*” sorozatában megjelent műveknek. A bibliográfia a felvett majdnem 600 cikk egy részét annotálja, valamint az ismertett anyag könyvtári lelőhelyét is feltünteti. A Közgazdasági Egyetem könyvtárának másik kiadványa az 1955. július—szeptemberi gyarapodási jegyzék.

A Magyar Tudományos Akadémia Újabb külföldi beszerzések gyarapodási jegyzékének 28. (15. Természettudományos szám) és 29. (15. Társadalomtudományi szám) számú füzetét adta ki, amelyek az anyagot a füzetek szokásos rendszerében tartalmazzák.

A népi demokráciák irodalmának magyar bibliográfiái címmel sorozatot indított az Országos Széchényi Könyvtár. Ennek első füzeté a *Bolgár irodalom magyar bibliográfiája 1945—1954.* címmel jelent meg és az utolsó tíz év bolgár szépirodalmának magyar fordításait gyűjti egybe. A címleírások két-nyelvűek.

Olvasási tanácsadó mezőgazdasági szakemberek számára címmel meglehetősen magas példányszámú (1500) bibliográfiát állított össze a nyiregyházi Megyei Könyvtár. (Szabolcs—Zatmári Füzetek 2. sz.) Az annotált jegyzék nélkülözi a helyi vonatkozású anyag megfelelő kiemelését, egyébként mint a könyvtár első ilyen irányú munkája, biztató kísérlet. A továbbiakban a szerkesztőknek még gondosabban kell foglalkozniuk az elavult anyag megrostálásával, a címleírások jobb tipografizálásával és a zavaró sajtóhibák kiküszöbölésével (pl. „Növénytenyésztés”).

A szegedi egyetemi könyvtár kiadványai sorozat 38. száma Péter László bih-

liográfiája *Mészöly Gedeon munkásságáról.* (G. Gy.)

★

Tervgazdasági, statisztikai és számveteli bibliográfia Szerk.: *Hajdu Eleménné, Hámori Béla és Haraszthy Gyula.* Bp., 1955. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 714 l.) Két mozzanat ad jelentőséget ennek a bibliográfiának. Az egyik: a szerkesztők öt tudományos könyvtár dolgozóinak munkáját fogták össze, így hoztak létre olyan munkát, amely az egyéni teljesítőképeséget jóval meghaladóan alig felbecsülhető szolgáltatásra alkalmas; a másik: a 6000 tételt jóval meghaladó bibliográfia tartalmi ismertetőt ad minden felvett könyvről és folyóiratcikkéről. Szakbibliográfiánk történetében az annotálás ilyen terjedelmű alkalmazására nincsen példa. A mű tartalmi részének fontosságáról nem kell beszélnem. Minthogy építőmunkánk tervezésében dolgozók, funkcionáriusaink tízezrei vesznek részt és ennek a tervezésnek a marxista közgazdaságtudomány tanításain kell alapulnia, az erre vonatkozó készlete az ismeretanyagunk megyei, járási, városi könyvtáraink olvasószolgálatának tartalmi munkáját rendkívül megkönnyíti módszerbeli tulajdonságai révén. Szakrendszere — egyben tartalomjegyzéke — világosan tagolt, gyorsan áttekinthető, hamarosan a megfelelő oldalakra kalauzolja a benne keresőt. A mű elején is talál hasznos műszert a könyvtáros: a marxista klasszikusok fő műveinek tartalomjegyzékét. A könyvtári tervező munka irodalmát is megtalálják könyvtárosaink a kultúrstatistika c. fejezet 604—610. lapján. A kötet névmutatóval is el van látva. Ide jegyezzük a munkában résztvevő öt könyvtár nevét: *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtára, az Országgyűlési Könyvtár és az Országos Tervhivatal Könyvtára.* Nyomdai kiállítása (az Állami Nyomda munkája) külön elismerést érdemel.

(Kőhalmi Béla)

K É R J Ü K

a könyvtárosokat, hogy a Könyvbarát előfizető gyűjtőívét, a gyűjtött előfizetők nevével kitöltve, juttassák mihamarabb vissza szerkesztőségünkbe.

Ha nem kaptak volna gyűjtőívét, vagy az elveszett, irjanak egy lapot nekünk, mi azonnal küldünk.

A Könyvbarát előfizetési díja (negyedévi 6.— Ft) bianco csekklapon is befizethető, a 61.238 sz. csekkszámlára. A csekken fel kell tüntetni, hogy a Könyvbarátra fizetnek elő, és az előfizetők neveit is. Minden tíz előfizető után a gyűjtőnek 20 forint értékű könyvutalványt küldünk.

Kérjük a könyvtárosokat, legyenek segítségünkre előfizetők gyűjtésével, az olvasók folyóiratának elterjesztésében.

(A Könyvtáros szerkesztősége)